

เรื่องเล่าชาว PC “กั๊กดอก”

นางสาวธัญวรัตน์ มณีพรรณ

หอผู้ป่วยสูติศาสตร์ 3

งานการพยาบาลผู้ป่วยสูติศาสตร์และนรีเวชวิทยา

อาการ “กั๊กดอก” เป็นอาการของคนที่มีอึดอัด อยากจะพูดแต่ต้นพูดไม่ออกบอกไม่ถูก แบบว่าอยู่ภายในใจเป็นหมื่นล้านคำ บอกให้เธอฟังไม่ได้สักคำ แบบว่ามันกั๊กดอกกั๊กใจแต่ว่า .....

บริบทของหอผู้ป่วยดูแลแบบประคับประคองที่รับดูแลผู้ป่วยระยะท้ายให้การบริการดูแลด้านสุขภาพที่มีมุ่งเน้นการเพิ่มคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยและครอบครัว โดยลดความทุกข์ทรมานทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณ เป็นการดูแลควบคู่กับการรักษาหลักที่มุ่งหวังการจัดการตัวโรค คำนึงถึงความต้องการและความปรารถนาของผู้ป่วยและครอบครัวร่วมด้วย โดยบุคลากรที่มีหัวใจความเป็นมนุษย์ มีความรู้ความสามารถ หอผู้ป่วยแห่งนี้ เป็นหอผู้ป่วยที่เปิดใหม่ ข้าพเจ้ามีโอกาสเข้ามาปฏิบัติต้งานตั้งแต่เริ่มต้น จากการทำงานดูแลผู้ป่วยในหอผู้ป่วยอายุรกรรม หลายครั้งที่ได้ดูแลผู้ป่วยระยะท้ายร่วมกับภาระงานอื่นๆที่รับผิดชอบ ทำให้ไม่ได้ดูแลกันอย่างครบถ้วนกระบวนการเหมือนในผู้ป่วย สูติศาสตร์ 3 แห่งนี้ ด้วยบริบทของพยาบาลในหอผู้ป่วย ที่ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มผู้ป่วยที่เข้ามาดูแลในระยะท้ายของชีวิต จึงทำให้ได้พบกับบางสถานการณ์ที่ทำให้เกิดอาการกั๊กดอก ที่เกิดจากความปลื้มปริ่มในสิ่งที่พบเจอ สุขสุดท้ายที่มีความพร้อม มีความรักมีการเตรียมความพร้อมให้บุคคลอันเป็นที่รักจากไปอย่างสงบ มีคราบน้ำตาและรอยยิ้ม ในเวลาเดียวกัน ...แต่บางครั้งอาการกั๊กดอก ก็มาจาก สถานการณ์ที่มีความตึงเครียดและกดดัน ....

คุณลุง ชาวพม่าเป็น caregiver ภรรยาที่ป่วยด้วยโรคเลือด คุณลุงเล่าว่า พวกคุณป้ามารักษาโรงพยาบาลเอกชนมาหลายปีจนล่าสุดอาการคุณป้าทรุดลงจนไม่มีทางรักษา แพทย์ผู้รักษาจึงแนะนำการดูแลแบบประคับประคอง อาการของคุณป้าเมื่อย้ายมาเข้าอยู่ที่หอผู้ป่วย เริ่มเข้าสู่ระยะท้ายหายใจเหนื่อย ซึม และมีไข้สูง ทุกครั้งที่เข้าไปเยี่ยมอาการคุณป้า จะเห็นคุณลุงคอยดูแลเช็ดตัวให้คุณป้าอยู่ตลอดพร้อมกับพูดกับคุณป้าเป็นภาษาพม่า ด้วยน้ำเสียงเศร้า และบางครั้งก็ร้องไห้ เปิดเทปทสวดเป็นภาษาพม่า ซื่อดอกไม้และมาลัยมาแขวนไว้ที่หัวเตียงทุกวัน และในวันที่ข้าพเจ้าขึ้นเวรเข้าได้ดูแลคุณป้า อาการของคุณป้าทรุดลงอย่างมาก คุณลุงบอกว่าอยากทำบุญ ข้าพเจ้า นิมนต์พระมาให้ตามความประสงค์ ด้วยบุญนำพา พระที่มาจากเทศน์ข้างเตียง เป็นพระชาวพม่าที่มาจากบวชเรียน ที่เมืองไทย ท่านสวดเป็นภาษาพม่า และเมื่อทสวดจบลงพร้อมกับลมหายใจสุดท้ายของคุณป้า ..... คุณลุงร้องไห้ บอกว่า ทำใจไม่ได้ และเล่าถึงความรักที่มีต่อคุณป้ามาตลอด 50 กว่าปี คุณลุง ช่วยเช็ดตัว และเปลี่ยนเสื้อผ้าให้คุณป้า พร้อมทั้งบอกว่า ชุดนั้นเป็นชุดที่คุณป้าชอบมากและยังทั้งกอดและหอมคุณป้า ด้วยใบหน้าที่เต็มไปด้วยคราบน้ำตา ข้าพเจ้าทำงานไปด้วยความกั๊กดอก จนต้องแอบออกมาเช็ดน้ำตาด้วยความทราบซึ่งใจในความรัก ความผูกพันของคู่รักต่างแดนคุณนี้

ในบางสถานการณ์ ที่ได้พบเจอ ก่อให้เกิด อาการกั๊กดอก เพราะ ความรักที่มีปมบางอย่างซ่อนของญาติที่แบ่งเป็นสองฝั่งสองฝ่ายที่มีต่อผู้ป่วย จึงทำให้สถานการณ์ในห้วงเวลาสุดท้ายที่มีค่าที่สุดสำหรับผู้ป่วยเป็นช่วงเวลาที่อึดอัด ยากต่อการจัดการและการวางแผนกับญาติที่มีความคิดเห็นไม่ตรงกัน บรรยากาศในห้องผู้ป่วย ข้าพเจ้าสัมผัสถึงความระอูของอารมณ์ของทั้งสองฝ่าย ในขณะที่อาการที่แย่งลงเรื่อย ๆ ของผู้ป่วย ญาติไม่รับข้อมูลใดๆในเรื่องการเตรียมพร้อมและการดูแลในระสุดท้ายยังยืนยันที่จะให้แพทย์ทำหัตถการเจาะปอดทิ้งๆไม่ได้ก่อนประโยชน์ใดๆ กับผู้ป่วยแล้ว และในเวลา ที่ 2 ผู้ป่วย สิ้นใจอย่างโดดเดี่ยว เพราะญาติโดยชอบธรรม มีความอ่อนล้าหมดแรงที่อยู่กับผู้ป่วยในห้วงเวลาสุดท้าย ไม่ได้มีการเตรียมชุดที่สวยงามใดๆมาไว้ พวกเราจึงอาบน้ำ และแต่งตัวให้ผู้ป่วย ด้วยชุดศพของโรงพยาบาล ซึ่งเป็นชุดขาว ผ้าดิบ ทำให้ได้มองเห็นสังขรณ์ที่ว่า” สูงสุดสู่สามัญ” และพวกเราได้แต่งหน้าให้ท่าน ถึงแม้จะอยู่ในชุดธรรมดา แต่ราศีแห่งความเป็นผู้ที่มีศกภาพรรตาคักดิ์ของเจ้านายฝ่ายเหนือ ก็แสดงให้เห็นถึงความสวยงามสง่าของท่าน

การเตรียมพร้อมเผชิญความตายนั้น ต้องทำความเข้าใจร่วมกันทั้งตัวผู้ป่วยและญาติตัว ผู้ป่วยที่ได้รับความทุกข์ทรมานจากโรคมายาวนานนั้นเข้าใจและพร้อมเผชิญความตายแล้ว แต่ญาติผู้ป่วยยังไม่พร้อมยอมรับการพลัดพราก ผู้ป่วยจึงยอมสู้ต่อแม้จะต้องทนทุกข์จากการเจ็บป่วย ทั้งนี้ ไม่ใช่เพราะความกลัวตายของตนเอง แต่เป็นไปเพื่อปลอบประโลมจิตใจของญาติที่ยังไม่พร้อมยอมรับความพลัดพรากเท่านั้น ...” คุณพยาบาลคะ ขอช่วยให้แฟนผ่านคืนนี้ไปให้ได้นะคะ.” แล้วเธอก็ร้องไห้ พร้อมกับพร่ำพูดที่ยังยอมรับอาการของผู้ป่วยในปัจจุบันไม่ได้ มีคำถามว่าทำไมถึงเป็นแบบนี้ เธอยังไม่ได้ทำในสิ่งที่เคยวางแผนว่าจะไปเที่ยวกันกับสามีในวัยเกษียณ อีกรึมีหลายๆอย่างที่ทำให้เธอจะต้องสู้ต่อ และสามีเธอจะต้องมีการรักษาจนถึงที่สุด ข้าพเจ้าให้เวลากับภรรยาได้พูดระบายก่อนข้างนานทีเดียวและแจ้งว่า เราจะทำให้ดีที่สุดนะคะ ก่อนออกจากห้อง ข้าพเจ้าได้มองไปที่ผู้ป่วย แววตาของผู้ป่วยที่มองมาและยกมือไหว้ขอบคุณข้าพเจ้าในคืนนั้น ทำให้ข้าพเจ้า กั๊กดอก ในแวตาคู่นั้น ฉายความอ่อนล้า คับข้องใจ อึดอัดใจ เมื่อทั้งภรรยาและลูกยังต้องการให้ผู้ป่วยสู้ต่อ บุคคลผู้เป็นสามี และพ่อของลูกคงไม่กล้าจะพูดสิ่งใดที่ทำให้บุคคลอันเป็นที่รักของตนเองเจ็บปวดกับยอมรับจากไปของตนเองการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย ไม่ใช่การพยายามยึดลมหายใจออกไปให้นานที่สุด(เว้นเสียแต่เป็นความต้องการของคนไข้เอง) แต่คือการช่วยให้ผู้ป่วยได้ใช้ชีวิตที่เหลืออย่างมีคุณค่าสมศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เคารพการตัดสินใจของผู้ป่วยและช่วยเตรียมความพร้อมให้เขาจากไปอย่างสงบ

ไม่ว่าจะได้พบเจอเหตุการณ์ หรือสถานการณ์ใดๆ ก็ตาม นับเป็นบทเรียนเป็นครูให้ข้าพเจ้าได้เรียนรู้และสะสมประสบการณ์ในการทำงานเพิ่มขึ้น และ อาการกั๊กดอกของข้าพเจ้าก็คงจะยังเกิดขึ้นอยู่เรื่อย ๆ ด้วยว่าข้าพเจ้าเป็นบุคลากรที่มีหัวใจความเป็นมนุษย์ มีความรู้สึก รัก ความเมตตาและมีน้ำตาเยิ้มเดียวกับมนุษย์ทั่วไป

เคล็ดลับไม่ลับของการทำงานให้สุดยอด

ในการดูแลผู้ป่วยในช่วงระยะสุดท้ายของชีวิตนอกจากการดูแลบรรเทาทุกข์ทรมานด้านร่างกาย จิตใจ จิตวิญญาณแล้ว ผู้ให้การดูแล (พยาบาล) จะต้องใช้ Empathy = การเข้าใจผู้อื่น คือการเอาใจเขามาใส่ใจเรา เป็นการนึกถึงความรู้สึกของผู้อื่น และพยายามทำความเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น หลีกเลี่ยงการใช้ Sympathy = การเห็นใจผู้อื่น คือ ความสงสาร, ความเห็นอกเห็นใจ เป็นการมองและตัดสินสิ่งต่างๆผ่านอารมณ์และความรู้สึกนึกคิดของตัวเอง